

Hvem påvirker skolepolitikken?

Innlegg for lærernes dag

Idunn Nørbech

Postdoktor v/ Institutt for sammenliknende politikk

Struktur

- Innledning
- Datamateriale
- Hvem deltar?
- Hva sier de?
- Hvem har påvirkningsevne (case)
- Konklusjon
- Q & A

Hvorfor studere høringer?

- Påvirkningskanal utenom demokratiske valg
- Legitimiteten til politikkutforming
- Byråkrati vs. demokrati
- Skolepolitikk:
 - Bred samfunnsmessig betydning

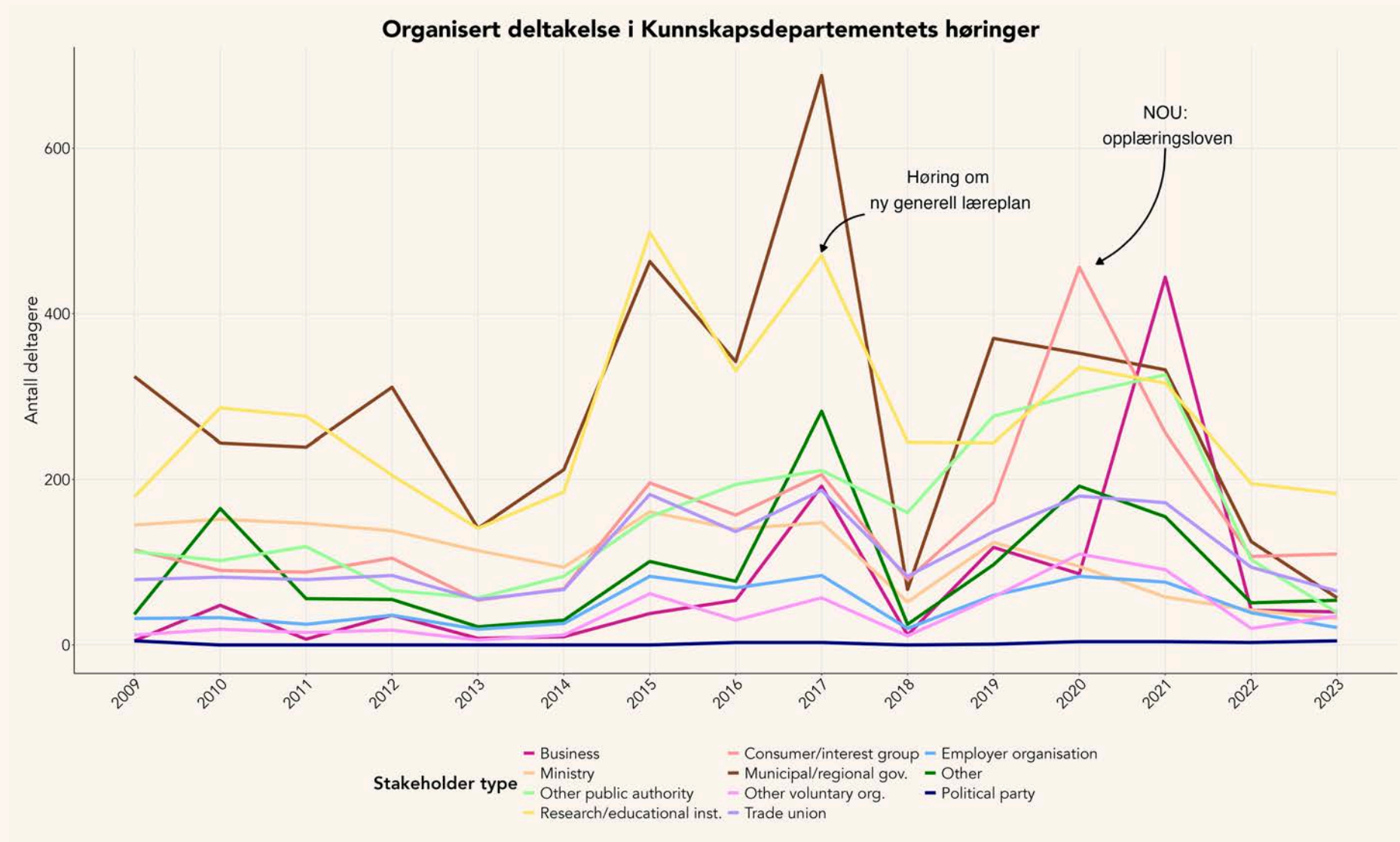
Data: Regjeringens høringer

- Deltakelse 2009-2023:
 - 251,426 observasjoner i 4,062 høringer
- Høringssvar: 2016-2024
 - 194,211 observasjoner i 2,119 høringer
 - Under bearbeiding

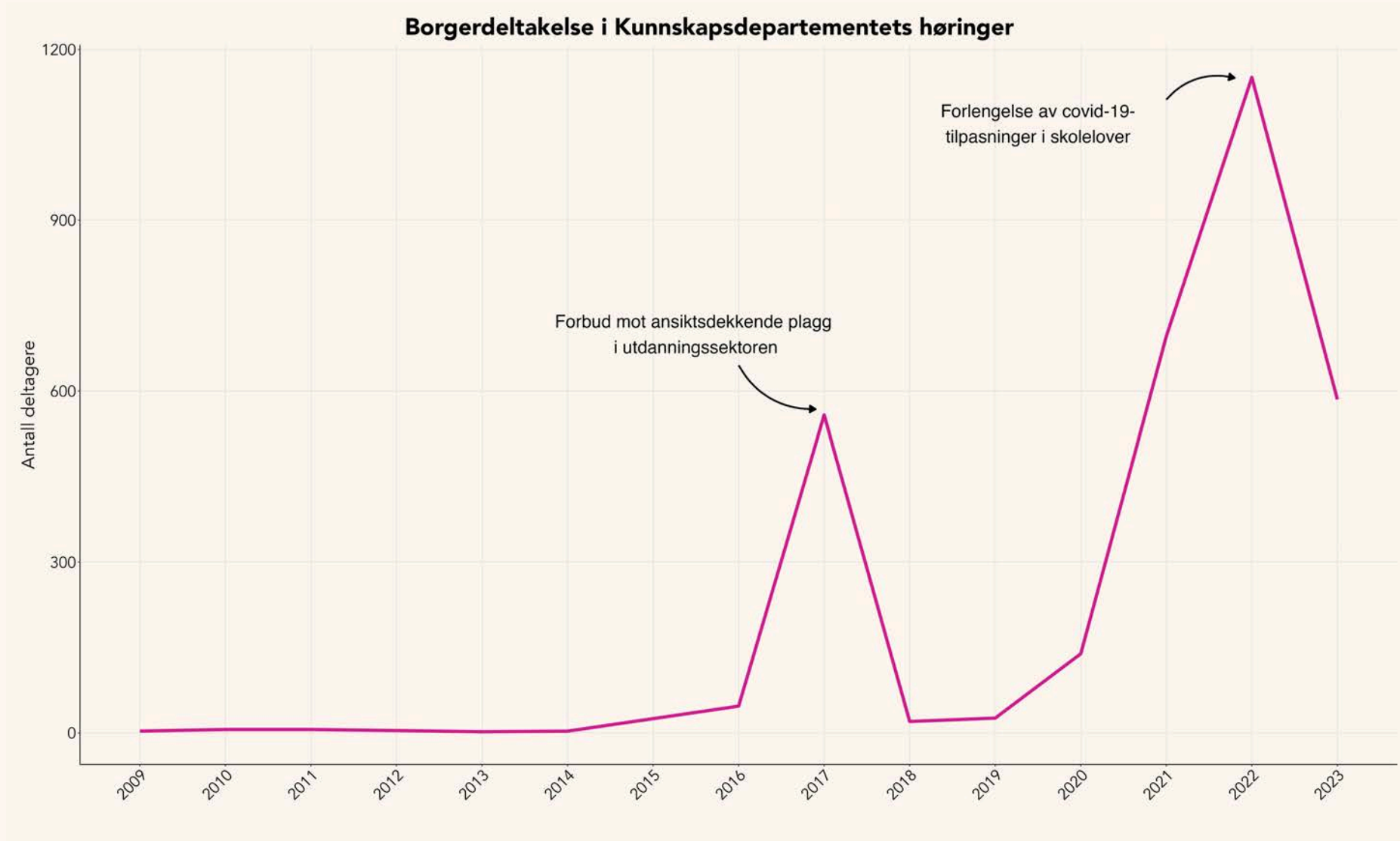
Kunnskapsdepartementets høringer

- 211 høringer (380 tot)
- 18,349 høringssvar
- **Tentative funn:**
 - Kun tekstsvaer, ikke pdf
 - 850 ugrupperte svar
 - Hurtig tekstrensing
 - Bred kategorisering av organisasjoner

Hvem deltar?

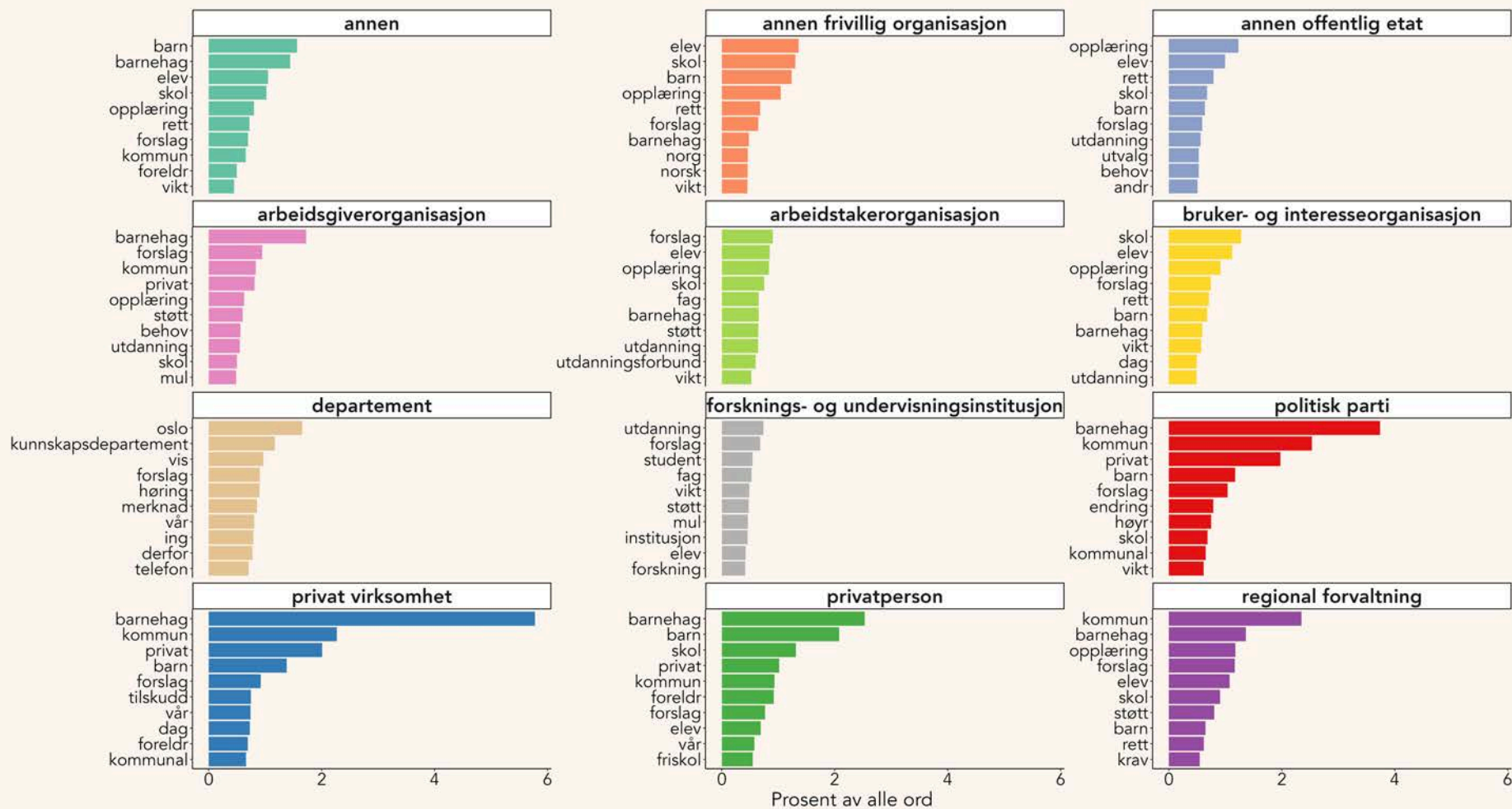
Når engasjeres borgerne?

Hvilke ord brukes?

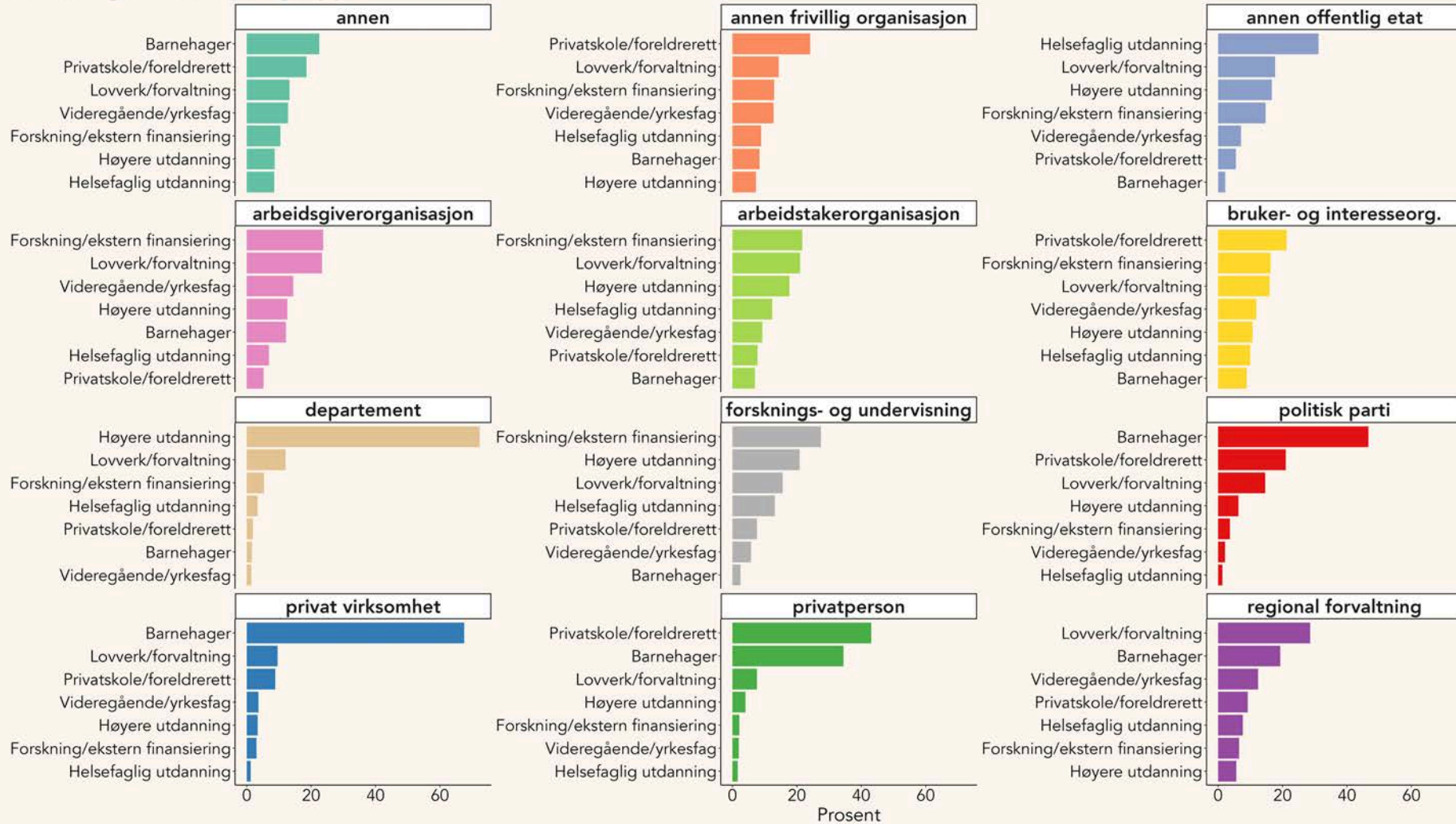
Topp 10 ord per interessegruppe

Relativ frekvens (%)

Hvilke temaer diskuteres?

Fordeling av tema per gruppe

Case: Opplæringsloven

- Høring NOU 2019: 23 Ny opplæringslov (30.01.2020-01.07.2020)
 - 684 deltagere
- Høring Forslag til ny opplæringslov og endringer i friskolelova (26.08.2021-2012.2021)
 - 583 deltagere
- Prop 57L 2022-2023 (24.03.2023)

NOU 2019: 23 Ny opplæringslov

- Dagens opplæringslov er for kompleks og detaljert - skaper forvirring og ulik tolkning
- Ny lov → balansere mellom fleksibilitet for skolene og likeverdig behandling av elevene
- Nye rettigheter: universell opplæring, forsterket innsats, ekstra grunnskoleopplæring og bedre rådgivning
- Forenklet språk og struktur - mer brukervennlig
- Større handlingsrom for kommuner og fylkeskommuner

Når lyttet KD på høringsinnspillene?

Ved stort flertall og beskyttelse av sårbare grupper

- Tegnspråk som opplæringspråk (samlet støtte fra relevante organisasjoner)
- Overgang mellom skolenivåer (Unge funksjonshemmede, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, flere interesseorganisasjoner)

Når gikk departementet mot utvalget til fordel for høringsinnspill?

Ved sterke demokratihensyn

- Folkeavstemning om målform (Språkrådet og flertall av instanser)
- Brukermedvirkning (foreldre- og elevorganisasjoner mot fjerning av brukerorganer)

Ved etablerte rettigheter

- Spesialundervisning (flertall av høringsinstanser)
- Skolebytte (Barneombudet)
- ASK (brukergruppene som bestemmelsen gjaldt for)
- Kulturskole (40 av 42 mot flytting, inkl. Norsk kulturskoleråd)

Når fulgte departementet IKKE høringsinnspillene?

Ved prinsipiell motstrid

- Politiattester (avviste Foreldreutvalget for grunnopplæringen og interdepartemental arbeidsgruppe)
- Delegering av skoleskyss (avviste Barneombudet og Trygg Trafikk)

Ved ønske om fleksibilitet

- Opplæringskontor (avviste flere bransjerelaterte høringsinstanser)
- Bytte av læreplass (avviste fylkeskommune)
- Internkontroll (avviste EL og IT Forbundet m.fl.)

Konklusjon

- Generelt ganske høy deltagelse fra relevante grupper
- Generelt relevante emner som diskuteres
- Kan i noen tilfeller få departmentet til å gå imot utvalget
- **MEN** vanskelig å si noe konkret om påvirkningsevne

Spørsmål?